

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

І. В. Астремська, В. Г. Доріна

Методичні рекомендації
щодо проходження виробничої (наукової) практики
для студентів 5-го курсу
зі спеціальності 053 «Психологія»

Методичні рекомендації

Випуск 405

Миколаїв – 2022

УДК 528.4(076)

А 91

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 2 від 26 лютого 2021 р.).

Рецензент:

Шебанова В. І., доктор психологічних наук, професор кафедри практичної психології, Херсонський державний університет, м. Херсон.

А 91

Астремська І. В. Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (наукової) практики для студентів 5-го курсу зі спеціальності 053 «Психологія»: методичні рекомендації / І. В. Астремська, В. Г. Доріна. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. – 48 с. – (Методична серія; вип. 405).

У методичних рекомендаціях розглядаються загальні положення проведення переддипломної практики: вибір бази практики, питання організації та керівництва практикою магістрів, зміст практики (етапи проходження, вимоги до звіту, правила та структура оформлення), підведення підсумків, оцінювання практики студентів. Додатки достатньо повно наочно ілюструють на прикладах зразки оформлення елементів документації проходження практики.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних програм та навчальних планів підготовки магістрів спеціальності 053 «Психологія».

УДК 528.4(076)

© Астремська І. В., Доріна В. Г., 2022

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2022

ISSN 1811-492X

ЗМІСТ

1. Опис виробничої (наукової) практики.....	4
2. Загальні положення	5
3. Зміст виробничої (наукової) практики.....	8
4. Зміст індивідуального завдання	9
5. Бази виробничої (наукової) практики	11
6. Організація та керівництво виробничою (науковою) практикою магістрів	12
7. Вимоги до звіту. Структура та правила оформлення	14
8. Підведення підсумків виробничої (наукової) практики	17
9. Оцінювання виробничої (наукової) практики	18
10. Список використаної літератури	19
11. Додатки.....	21
Додаток А (Приклад оформлення титульної сторінки звіту проходження практики)	21
Додаток Б (Форма Індивідуального завдання на практику)	22
Додаток В (Форма додатку до Індивідуального завдання на практику)	25
Додаток Г (Приклад оформлення змісту).....	27
Додаток Д (Приклад оформлення малюнків).....	28
Додаток Е.....	29
Додаток Ж (Приклад оформлення таблиць).....	30
Додаток И (Приклад оформлення пунктів розділу «Організації та методів дослідження»).....	31
Додаток К (Приклад оформлення висновків).....	35
Додаток Л (Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел (Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015)	38
Додаток М (Бази проходження практичної підготовки для студентів спеціальності 053 «Психологія»)	46

1. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Виробнича практика	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	053 Психологія	
Спеціалізація (якщо є)	–	
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	V	
Навчальний рік	2–2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10	15
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	6 кредитів/180 год.	
Структура курсу: – лекції; – семінарські заняття (практичні, лабораторні, пів групові); – годин самостійної роботи студентів.	Денна форма	Заочна форма
	–	–
	–	–
	180	180
Відсоток аудиторного навантаження	–	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	
Форма підсумкового контролю	залік (диференційований)	

Програма виробничої (наукової) практики для студентів V курсу спеціальності 053 «Психологія» розробляється відповідно до навчального плану підготовки магістрів психології. Проходження навчальної практики заплановано на 10 семестр; тривалість – 4 тижні.

Програма вищезазначеної практики розробляється відповідно до вимог «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (затвердж. наказом МОН України за № 93 від 08.04.93 р.).

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготовка магістрів психології передбачає засвоєння ними знань, формування умінь та навичок щодо психології. Професійна компетенція магістрів психології у цьому напрямі має включати:

- усвідомлення психології як фахової діяльності, науки та навчальної дисципліни;
- знання особливостей психології як галузі професійної діяльності;
- здатність транслювати знання, формувати уміння й навички майбутніх психологів, передавати професійні цінності;
- уміння ефективно користуватися засобами комунікації.

Формування відповідних умінь та здобуття навичок у напрямі майбутньої діяльності психолога здатна забезпечити переддипломна практика.

Виробнича практика є невід’ємною складовою частиною підготовки фахівця з психології освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Вона дозволяє студентам набути практичних навичок та досвіду, необхідних для майбутньої діяльності за профілем набутої спеціальності, що відповідає вимогам освітнього галузевого стандарту з фаху «Психологія».

Умовою успішного проходження виробничої практики є опанування студентами змісту фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, основ психології.

Метою виробничої практики є:

формування у магістра умінь та навичок дослідника, що володіє сучасним інструментарієм науки для пошуку та інтерпретації інформаційного матеріалу з метою його використання у науково-дослідній діяльності.

Основними завданнями виробничої практики є:

- поглиблення і закріплення у виробничих умовах теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних завдань практики;
- формування практичних умінь і навичок для виконання професійних завдань та обов’язків інноваційного характеру;
- застосування сучасних технологій і методів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студента;
- формування умінь професійного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання у магістрів морально-етичних якостей психолога, індивідуального творчого стилю професійної діяльності, потреби в самоосвіті;

- розвиток професійно значущих якостей особистості;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності;
- проведення емпіричного дослідження та експерименту для написання випускової кваліфікаційної магістерської роботи.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК8. Здатність розробляти та керувати проєктами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК12. Здатність приймати обґрунтоване рішення, працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК12. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Уміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та сформулювати теоретичні висновки.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті знання, уміння та навички під час організації та надання психологічної, психолого-педагогічної та соціально-психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.

ПР13. Обґрунтовувати і продуктивно забезпечувати розвиток і корекцію діяльності індивіда, соціальної групи.

3. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

Нормативний зміст виробничої практики магістрів визначаються освітньо-професійною програмою підготовки фахівців.

Набуття фахового досвіду в галузі наукової діяльності має відбуватися через інтеграцію знань, отриманих студентами під час теоретичного навчання та умінь і навичок, що виробляються під час виконання конкретних завдань в установах - базах практики.

Зміст виробничої (наукової) практики визначається завданнями, що їх мають виконати практиканти. Характер завдань забезпечує формування у студентів відповідно до основних кваліфікаційних вимог професійних умінь та навичок дослідника.

Під час практики на базі конкретної установи студенти повинні опанувати основні види дослідницької діяльності.

Дослідницька діяльність, що пов'язана з підготовкою кваліфікаційної роботи:

- ознайомлення з напрямом роботи установи – бази практики, що пов'язаний з темою кваліфікаційної роботи;
- узгодження з керівництвом установи – бази практики програми емпіричного дослідження, експерименту тощо;
- здійснення за необхідності пілотажного дослідження та доопрацювання інструментарію дослідження;
- розроблення робочого плану емпіричного дослідження та узгодження його з керівництвом установи – бази практики;
- здійснення відповідно до робочого плану дослідницьких операцій емпіричного дослідження (експерименту);
- обробка зібраної інформації, інтерпретація та узагальнення отриманих в результаті обробки даних;
- представлення узагальнених даних у вигляді звіту з проведеного дослідження (текстова частина, графіки, діаграми, таблиці – за необхідності, а також зведених анкет, бланків відповідей психодіагностичних методик, протоколи обстежень, спостережень та ін.)
- підготовка в разі необхідності доповідей і виступів на методичних семінарах, наукових конференціях, а також підготовка до друку наукової статті.

4. ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Завдання, що виконуються на базі навчального закладу з підготовки майбутніх психологів.

Під час проходження виробничої (наукової) практики в одному з навчальних закладів, що здійснює підготовку психологів будь-якого освітнього рівня, у тому числі і в ЧНУ ім. Петра Могили, студент повинен обов'язково виконати наведені нижче завдання за такими напрямками:

1. Специфіка роботи установи – бази практики.

1.1. Визначити підпорядкованість установи – бази практики на рівні держави, області, міста, представити структуру, вказати джерела фінансування, законодавчу та нормативну базу, якою керується ця установа у своїй діяльності.

1.2. Сформулювати основні завдання, що їх вирішує установа.

1.3. Зазначити напрями та спеціальності, освітні рівні тощо, в межах яких здійснюється підготовка психологів.

2. Аналіз змісту та форм підготовки майбутнього психолога.

2.1. Ознайомитися із освітнім стандартом підготовки психолога (освітня програма) відповідного освітнього рівня.

2.2. Ознайомитися з навчальним планом спеціальності «Психологія».

2.3. Ознайомитися з робочими навчальними програмами професійно-орієнтованих дисциплін.

Завдання, що пов'язані з підготовкою кваліфікаційної роботи магістрів.

1.1. Проведення емпіричного дослідження, виконання експерименту (згідно з розробленою та затвердженою науковим керівником програмою) з теми кваліфікаційної роботи магістрів;

1.2. Обробка отриманих в результаті емпіричного дослідження (експерименту) даних;

1.3. Узагальнення інформації та написання звіту за підсумками проведеного дослідження.

Виконання завдань, що передбачені робочою програмою виробничої практики має забезпечувати формування у студентів-магістрів основних кваліфікаційних вимог щодо професійних умінь та навичок.

Перелік, види та зміст завдань, що виконують студенти під час практики, форми звіту щодо їхнього виконання забезпечують

можливість визначення відповідного рівня професійної компетентності практиканта.

Завдання, що складають зміст виробничої (наукової) практики, спрямовані на формування наступних умінь:

- орієнтуватися в організаційній структурі і нормативно-правовій документації установи закладу освіти;
- орієнтуватися в теоретичних основах науки дисципліни, що викладається;
- використовувати сучасні нововведення в процесі професійного навчання;
- володіти методами самоорганізації діяльності і вдосконалення особи психолога;
- будувати взаємини з колегами, знаходити, приймати і реалізовувати управлінські рішення в своїй науковій практиці;
- володіти культурою мови, спілкування.

5. БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

Виробнича практика студентів-магістрів проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам, встановленим освітнім галузевим стандартом підготовки магістра психології.

Базами практики можуть бути навчальні, виробничі й наукові підрозділи ЧНУ ім. Петра Могили чи інших закладів вищої освіти I–IV рівнів акредитації, підприємства, організації та установи будь-якої форми власності в Україні та за її межами, які здійснюють підготовку психологів, мають належні умови для проведення виробничої практики.

Для виконання завдань, спрямованих на формування умінь та навичок психолога, може використовуватися навчальна база ЧНУ ім. Петра Могили.

Базами для проведення емпіричних досліджень, постановки експерименту в межах підготовки кваліфікаційних робіт магістрів можуть виступати організації, підприємства, установи сфери освіти, охорони здоров'я, органів внутрішніх справ тощо, профіль діяльності яких відповідає темі кваліфікаційної роботи магістрів.

База наукової практики може бути запропонована студентом-практикантом. Кафедра дає згоду щодо проходження практики на таких базах лише за умови, що вони відповідають встановленим вимогам для проходження таких видів практик.

Перелік баз практик див. у Додатку Л.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ (НАУКОВОЮ) ПРАКТИКОЮ МАГІСТРІВ

Тривалість виробничої практики – чотири тижні, під час яких студенти-практиканти працюють безпосередньо в установах – базах практики, решта часу відведено для опрацювання зібраної інформації, ведення щоденника практики, оформлення звіту та підготовки до захисту практики.

Час проведення – 10 навчальний семестр.

Тривалість робочого часу студентів складає 40 годин на тиждень. За домовленістю між закладом вищої освіти і установою-базою практики може встановлюватися інша тривалість робочого часу студентів, що не суперечить вимогам чинного законодавства.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на керівництво закладу в особах ректора, заступника ректора з навчально-виховної роботи, директора інституту та завідувача випускової кафедри, а також викладача-керівника практики. Бази практики в особі їх керівників разом із закладом вищої освіти також несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням забезпечує завідувач випускової кафедри.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики студентами забезпечує випускова кафедра.

До керівництва виробничою практикою студентів-магістрів залучаються викладачі дисциплін, що складають базу теоретичної підготовки для здійснення наукової діяльності, а також керівники кваліфікаційних робіт магістрів.

Обов'язки керівника практики від кафедри:

- розробляє робочу програму виробничої практики магістрів;
- розробляє і затверджує перелік індивідуальних завдань з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- удосконалює комплекс методичного забезпечення організації практичного навчання;
- організовує проведення підсумкової конференції за результатами наукової практики;
- розподіляє разом із завідувачем випускової кафедри магістрів на місця проходження виробничої практики у термін за два тижні до її

початку та повідомляє установам-базам практики про початок, терміни проведення та кількість студентів-практикантів (персональний перелік);

- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуальних календарних планів проходження виробничої практики магістрів і затверджує їх після погодження з керівником від бази практики;

- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним магістром і надає необхідну допомогу;

- надає консультації практикантам щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;

- контролює виконання магістрами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде облік відвідування практики;

- повідомляє магістрів про систему звітності з виробничої практики;

- підводить підсумки виробничої практики магістрів, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про підсумки проведеної виробничої практики.

Обов'язки студента-практиканта:

- повідомити випускову кафедру (керівника практики) про обрану базу виробничої (наукової) практики (після узгодження з керівником кваліфікаційної роботи магістра);

- до початку виробничої практики одержати від керівника практики консультації щодо її проходження і оформлення всіх необхідних документів;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою виробничої практики магістрів;

- засвоїти і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- вести документацію проходження виробничої практики;

- своєчасно оформити пакет документів з виробничої практики та подати його керівнику практики на перевірку та оцінювання;

- скласти залік;

- проходити виробничу (наукову) практику за строками, визначеними у наказі університету. Зміна терміну проходження виробничої практики магістрами з поважних обставин або продовження терміну практики проводиться за рішенням кафедри, погодженим з керівництвом інституту чи факультету, яке затверджується розпорядженням першого проректора університету (оформляється відповідним наказом).

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ. СТРУКТУРА ТА ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ

Форма звітності студента за практику – **письмовий звіт**. У звіті потрібно висвітлити **всі** пункти завдання, яке отримує студент перед початком практики. Якщо специфіка діяльності бази практики не передбачає тих видів діяльності, які зазначені у певних пунктах завдання, то студент має відзначити це в цьому пункті звіту і далі описати ті види діяльності, що притаманні базі практики і зробити відповідні висновки щодо доцільності, результативності або якості наведеної діяльності. У разі пропуску окремих пунктів завдання у звіті оцінку за його виконання буде знижено.

Після кожного розділу завдання студент повинен зробити власні висновки щодо викладеного матеріалу. Бажано, щоб студент під час написання звіту використовував теоретичні знання з тих теоретичних дисциплін, які вже були вивчені до початку практики. Звіт доповнюється необхідними додатками та списком використаної літератури.

Звіт повинен містити:

- титульну сторінку (див. Додаток А);
- індивідуальне завдання на практику (див. Додаток Б);
- додаток до індивідуального завдання (див. Додаток В)
- зміст (див. Додаток Г);
- перелік умовних скорочень (за необхідності);
- вступ, що включає загальну характеристику дослідження (див.

Додаток А);

- основну частину (представлену розділами);
- висновки (див. Додаток К);
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Список використаних джерел повинен бути оформлений відповідно до вимог.

В Україні 01 липня 2016 р. набув чинності ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», який установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання і розміщення в документах.

У списку використаних джерел можуть бути представлені монографії, монографічні збірники, статті з професійних журналів.

Дозволяється присутність у роботі посилань на автореферати дисертацій, тези конференцій, конгресів, симпозіумів та ін.

У списку літератури мають бути відображені як сучасні (останні 5 років) джерела, так і класичні науково-практичні роботи.

Допускається використання джерел із суміжних наук, якщо це робить емпіричний аналіз проблеми більш системним і цілісним.

Додатки повинні включати допоміжний або додатковий матеріал, який перенавантажує текст основної частини роботи, але необхідний для повноти її сприйняття і оцінки практичної значущості.

Додатки можуть містити: психодіагностичний інструментарій; програми тренінгу, комплексу корекційних занять; рекомендації тощо.

Кожен додаток має свій заголовок і починається з нової сторінки, їх кількість не обмежується. Позначаються вони великими літерами української абетки (за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь), наприклад, «Додаток А». Нумерація сторінок курсової роботи, на яких розміщені додатки, не проводиться.

Обсяг звіту становить у середньому 10–15 сторінок. Текст має бути роздрукований на комп'ютері на одній стороні стандартного аркуша білого кольору формату А4 (210x297 мм), інтервал 1,5. Варто використовувати шрифт Times New Roman (кегль 14).

Розмір лівого берега 30 мм правого – 10 мм, верхнього і нижнього – 20 мм.

Усі сторінки нумеруються, окрім титульної (титульна сторінка не нумерується).

Нумерацію ставлять праворуч у верхньому куті сторінки.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені в процесі оформлення курсової роботи, допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням за допомогою «коректора» білого кольору та нанесенням на тому ж місці виправлення чорнилом відповідного кольору.

Найменування структурних елементів, таких, як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються прописними літерами з вирівнюванням посередині рядків, використовуючи напівжирний шрифт із розміром 14 пунктів. Так само оформлюються заголовки розділів, якщо їх декілька.

Увага! Після написання номера розділу крапка не ставиться: «РОЗДІЛ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ...», перед заголовком залишається пробіл.

Заголовки пунктів друкують з великої літери з абзацного відступу 1,25 з вирівнюванням за шириною сторінки, крапку наприкінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділом має складати два інтервали, між підрозділом та текстом – становити один рядок.

Слово пункт не використовується.

Нумерація сторінок, параграфів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул і додатків надається арабськими цифрами без знаку №.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Вислови, що починаються з нового рядка, друкують з абзацним відступом від початку рядка, що відповідає 1,25 мм.

Таблиці, графіки, фотографії, ілюстрації зазвичай розташовують на окремих аркушах як додатки до тексту; проте можна розміщати деякі таблиці, графіки та ілюстрації в основний текст курсової роботи, якщо логіка викладу вимагає звернення безпосередньо до графічних і табличних форм.

Основні вимоги, які повинна задовольняти таблиця:

- достовірність даних;
- компактність і наочність узагальнених даних;
- логічний взаємозв'язок елементів таблиці;
- послідовність розміщення граф і стовпців має забезпечити зручність аналітичної оцінки даних.

Ілюстрації (фотографії, рисунки, креслення, схеми, графіки, карти та інше) служать для наочного уявлення в роботі характеристик об'єктів дослідження, отриманих теоретичних і (або) експериментальних даних і виявлених закономірностей.

Діаграма – один зі способів графічного зображення залежності між величинами. Діаграми складаються для наочного зображення і використовуються під час аналізу значного обсягу даних. Розрізняють діаграми площинні, лінійні та об'ємні. Для їхнього представлення найчастіше використовуються лінійні і площинні діаграми (стовпчикові і секторні).

Графіки – це ілюстрації, на яких результати обробки числових даних дослідження відображаються через умовні зображення величин і їх відносин за допомогою геометричних фігур, точок і ліній графічно (див. Додатки Д, Е, Ж).

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – письмовий звіт, підписаний керівником від установи-бази практики.

Письмовий звіт у пакеті з іншими документами (направленням, щоденником, характеристикою з місця проходження практики, матеріалами, що ілюструють виконання завдань практики) подається керівникові практики від навчального закладу.

Після перевірки пакету документів і оцінювання звіту членами комісії з захисту практики призначається час його захисту.

Комісія з захисту практики призначається завідувачем кафедри. До її складу входять: завідувач випускової кафедри, керівник практики від навчального закладу, викладачі дисциплін, в межах яких здійснювала виробнича (наукова) практика; запрошуються також, за можливості, керівники практики від баз практики.

Комісія призначає час захисту і приймає захист у студентів не пізніше десяти днів після закінчення практики.

Оцінка за практику є диференційованою, вона вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки студента за підписом голови комісії (керівника практики від навчального закладу). Оцінювання здійснюється за спеціально розробленою шкалою, критеріями якої виступають галузеві кваліфікаційні вимоги, сформульовані в освітній програмі. Оцінка за практику враховується під час призначення стипендії.

Магістри несуть повну відповідальність за виконання робочої програми виробничої практики.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, або отримав незадовільну оцінку під час захисту, відраховується з навчального закладу.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, йому надається можливість пройти практику за індивідуальним графіком у вільний від навчання час.

Підсумки виробничої практики обговорюються на засіданні кафедри. За результатами обговорення приймаються рішення щодо необхідності удосконалення процесів організації та проведення практики, доопрацювання окремих документів, що її регулюють та затвердження кафедрального звіту про проведення практики.

9. ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

Оцінка за проходження виробничої практики складається з суми балів трьох оцінок:

1) перша – за виконання програми емпіричного дослідження, експерименту тощо: здійснення відповідно до робочого плану всіх дослідницьких операцій, обробка зібраної інформації, інтерпретація та узагальнення отриманих в результаті обробки даних. Оцінці також підлягають розроблені практикантами методики досліджень, репрезентативність та валідність отриманих результатів. Питома вага цієї складової оцінки також становить 1/3 частину від загальної максимальної суми балів;

2) друга – за представлення узагальнених даних у вигляді звіту з проведеного дослідження (текстова частина, графіки, діаграми, таблиці – за необхідності, а також зведені анкети, бланки відповідей психодіагностичних методик, протоколи обстежень, спостережень та ін.) Питома вага цієї частини оцінки також становить 1/3 частину від загальної максимальної суми балів;

3) третя – виставляється з урахуванням відгуків і запропонованих керівниками від баз практики оцінок, а також відповідей на запитання під час проведення заліку (захисту практики) та якості оформлення звітної документації. Вона становить 1/3 частину від загальної максимальної суми балів.

№ з/п	Зміст оцінюваної роботи	Сума балів
1	Виконання програми емпіричного дослідження, експерименту тощо: здійснення відповідно до робочого плану всіх дослідницьких операцій, обробка зібраної інформації, інтерпретація та узагальнення отриманих в результаті обробки даних	45
2	Представлення узагальнених даних у вигляді звіту з проведеного дослідження (текстова частина, графіки, діаграми, таблиці – за необхідності, а також зведені анкети, бланки відповідей психодіагностичних методик, протоколи обстежень, спостережень та ін.)	45
3	Оформлення звітної документації, захист практики	10
Разом		100

10. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авторські програми з психології / упоряд. О. Главник. – К. : Шкільний світ, 2002. – 112 с.
2. Астремська І. В. Методичні рекомендації для виконання курсових робіт 5-го курсу (з Психології саморозвитку особистості) зі спеціальності 053 «Психологія» / І. В. Астремська, І. П. Лисенкова, І. М. Хоржевська – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. – 76 с. (Методична серія ; вип. 292).
3. Власов Г. В. Психологія у сфері соціального захисту населення : навчально-методичний посібник / Г. В. Власов, В. Г. Власов, В. І. Хоронжук. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 174 с.
4. Музика О. Л. Курсові роботи з психології : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 104 с.
5. Панок В. Г., Цушко І. І., Обухівська А. Г. Психологічна служба системи освіти України : проблеми та шляхи розвитку // Збірник нормативноправових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України. – К. : Ніка-Центр, 2005. – С. 11–23.
6. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 180 с.
7. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології : навчально-методичний посібник. – К. : Ніка-Центр, 2003. – 204 с.
8. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання : збірка НПА, – К. : 2013. – 120 с.
9. Вища освіта України і Болонський процес : навч. пос. / за ред. В. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.
10. Гаврилюк О. Нові технології навчання: ефективний шлях забезпечення високої кваліфікації спеціалістів // Рідна школа, – 1998.– № 1. – С. 68–76.
11. Головка М. В. Загальні тенденції та психолого-педагогічні проблеми запровадження сучасних технологій навчання // Нові технології навчання. – 2001. – Вип. 1С. 89–98.
12. Горбунова В. В. До проблеми методологічних засад експерименту в психології // Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. академіка С. Д. Максименка. – К. : Главник, 2005. – Вип. 26, в 4-х томах, том 1. – С. 383–386.

13. Горбунова В. В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень // Практична психологія, соціальна робота. – 2005. – № 3. – С. 18–23.

14. Корекційна робота психолога / упоряд. О. Главник. – К. : Шкільний світ, 2002. – 112 с. – (Психолог. Бібліотека. Вип. 3).

15. Коробко С. Л., Коробко О. І. Робота психолога з молодшими школярами : Методичний посібник. – К. : Літера ЛТД, 2006. – 416 с.

16. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – 384 с.

17. Осадько О. Технології психологічного консультування. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.

18. Осипова А. А. Общая психокоррекция : учебное пособие для студентов вузов. – М. : ТЦ Сфера, 2005. – 512 с.

19. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. – К. : Главник, 2006. – 144 с. – (Серія «Психологічний інструментарій»).

20. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Наказ МО України № 161 від 02.06.1993 // Законодавчі та нормативні акти про освіту в Україні в 5 томах, – К., 1998.

21. Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.01.2004 № 21. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери : зарубіжний досвід. Навч. посіб., – Тернопіль, 2003. – 183 с.

22. Розвивальні та корекційні заняття психолога / упорядник Т. Гончаренко. – 2-ге вид., стереотипне. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 120 с. – (Б-ка «Шк. світу»).

ДОДАТКИ

Додаток А

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра психології

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ

ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВОЇ) ПРАКТИКИ

спеціальність: 053 «Психологія»
галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Рівень вищої освіти: магістр

Студента (ки) V курсу 565 групи

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник: доцент, канд. психол. наук,
Астремська І. В.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м. Миколаїв – 2021 рік

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Індивідуальне завдання на практику

(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність (напрямок підготовки) _____
курс _____, група _____.

Календарний план проходження практики

№ з/п	Завдання	Строк виконання завдання	Примітка
1	2	3	4

Керівники практики:

від ЧНУ ім. Петра Могили

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

***Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (наукової)
практики для студентів 5-го курсу зі спеціальності 053 «Психологія»***

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, устанovu

Печатка
підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівники практики:
від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка «__» _____ 20__ року

ДОДАТОК ДО ЗАВДАННЯ

на період виробничої (наукової) практики
студенту, який навчається за спеціальністю «Психологія»

Завдання № 1. Ознайомлення з діяльністю установи – бази практики

1.1. Визначити підпорядкованість установи на рівні держави, області, міста, представити структуру, вказати джерела фінансування, законодавчу та нормативну базу, якою керується ця установа у своїй діяльності.

1.2. Охарактеризувати основні завдання, що їх вирішує установа.

Завдання № 2. Ознайомлення із напрямом роботи установи – бази практики, що пов'язаний із досліджуваною в межах кваліфікаційної роботи проблематикою

Завдання № 3. Виконання завдань, що пов'язані з підготовкою кваліфікаційної роботи

3.1. Проведення емпіричного дослідження (експерименту) згідно з розробленою та затвердженою науковим керівником програмою з теми кваліфікаційної роботи.

3.2. Обробка отриманих в результаті емпіричного дослідження (експерименту) даних.

3.3. Узагальнення інформації та написання звіту за підсумками проведеного дослідження.

Тема кваліфікаційної роботи _____

_____.

Мета емпіричного дослідження, експериментальної роботи тощо

_____.

Об'єкт та предмет дослідження _____

_____.

Завдання дослідження _____

Методи та інструментарій дослідження _____

Погоджено з науковим керівником:

Підпис

П.І.Б., наук. ст., вч. звання

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ	
ВСТУП	3
РОЗДІЛ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДІТЕЙ	
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДАХ	5
1.1 Організація дослідження емоційної сфери молодших школярів-вихованців інтернатів	5
1.2 Методи дослідження емоційної сфери молодших школярів-вихованців інтернатів	6
1.3 Аналіз результатів дослідження емоційної сфери дітей молодшого шкільного віку	9
1.4 Розвиток емоційної зрілості (корекційно-розвивальна програма занять) молодших школярів	14
1.5 Результати апробації корекційно-розвивальної програми «Розвиток емоційної зрілості» для молодших школярів	16
ВИСНОВКИ	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	20
ДОДАТКИ	22

Приклад оформлення малюнків

Концепція обдарованості з точки зору її розвитку не дає уявлення про характер взаємодії та співвідношення зовнішніх і внутрішніх факторів у становленні обдарованості як динамічної характеристики. Більш наочно ці співвідношення і взаємозв'язки продемонстровані рисунком 2.1.

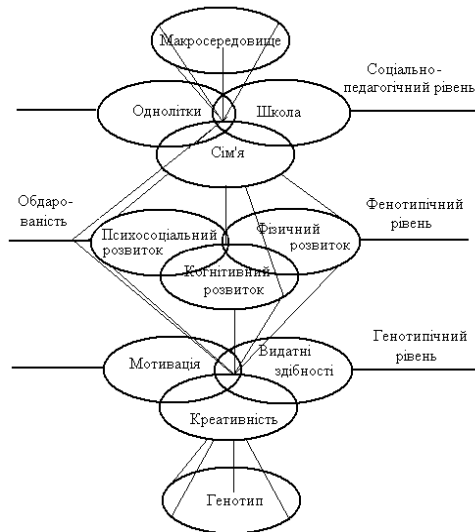

Рис. 2.1. Характер взаємодії та співвідношення зовнішніх і внутрішніх факторів у становленні обдарованості як динамічної характеристики [134, с. 99].

Результати, виражені дев'ятьма показниками розумової діяльності за субтестами методики Р. Амтхауера в критеріальній і контрольній групах, відображені у гістограмі (рис. 2.5.)

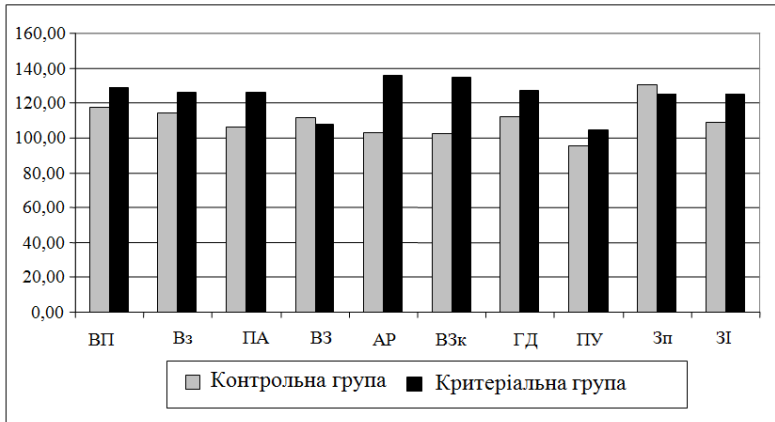

Рис. 2.5. Вираженість аспектів розумової діяльності

Примітка: 1) на вісі ординат – значення в IQ; 2) на вісі абсцис – показники вираженості загальної поінформованості (ЗП), виключення зайвого (Вз), пошуку аналогій (ПА), визначення загального (ВЗ), арифметичного субтесту (АР), виявлення закономірностей (ВЗк), геометричного додавання (ГД), просторової уяви (ПУ), запам'ятовування (Зп), загального рівня інтелекту (ЗІ).

Середній показник результатів за субтестом «Загальн поінформованість» (1) у групі обдарованих осіб складає 129,3 бали, мінімальний – 121, максимальний – 137 балів. Погрішність середнього становить 5,35. У контрольній групі середній показник дорівнює 117,5 балів, мінімальний – 102, максимальний – 129 балів. Погрішність середнього значення, отриманого в результаті проведеного дослідження відповідає 8,04 балам.

Приклад оформлення таблиць

Відповідно до профілю навчання вибірка має такий розподіл, репрезентований у табл. 2.6:

Таблиця 2.6

Розподіл досліджуваних за профілем навчання

Профіль навчання	Критеріальна група (n=50)		Контрольна група (n=50)		Усього (n=100)	
	n	%	n	%	n	%
Суспільно-гуманітарний	24	48,0	24	48,0	48	48,0
Природничий	26	52,0	26	52,0	52	52,0
Разом	50	100,0	50	100,0	100	100,0

Отже, досліджуваних з природничим профілем навчання 52 особи (52 %), з суспільно-гуманітарним – 48 осіб (48 %).

Критеріальну групу (інтелектуально обдарованих особистостей) склали особи з високим рівнем інтелекту ($IQ \geq 120$ (інтелектуально обдаровані)).

Вибірку за критерієм рівня освіти можна відобразити у вигляді табл. 2.5

Таблиця 2.5

Розподіл досліджуваних за рівнем освіти

Освіта	Кількість (n і %) досліджуваних за статтю(100)					
	Чоловіки		Жінки		Усього	
	n	%	n	%	n	%
Неповна середня	28	28,0	20	20,0	48	48,0

Продовження таблиці 2.5

Освіта	Кількість (n і %) досліджуваних за статтю (100)					
	Чоловіки		Жінки		Усього	
	n	%	n	%	n	%
Повна середня	19	19,0	17	17,0	36	36,0
Вища освіта	10	10,0	6	6,0	16	16,0
Разом	57	57,0	43	43,0	100	100,0

Як видно з показників таблиці, осіб з неповною середньою освітою 48 (48 %), повною середньою освітою 36 (36 %), з вищою – 16 (16 %).

Приклад оформлення пунктів розділу «Організації та методів дослідження»

2.1. Організація дослідження

Проведення дослідження, як найважливішого способу наукового пізнання, вимагає чіткого планування, послідовності проведення певних кількісних і якісних змін. Ці положення й характер дослідження дозволили визначити його організацію, що була побудована з урахуванням тимчасового фактора й першочерговості виконання дослідницьких завдань.

Перший етап включав аналіз наукової літератури. Це дозволило нам обґрунтувати мету й завдання для їх вирішення, а також визначити предмет і об'єкт дослідження.

На другому етапі був визначений вибір контингенту, база дослідження.

Третій етап дослідження полягав у проведенні психологічного тестування, аналізі, диференціації й структуризації отриманих результатів дослідження. Під час третього етапу проводилася діагностика емоційних станів за допомогою опрацьованих у третьому розділі дисертаційної роботи методик («Самооцінка емоційних станів» А. Є. Уессмана і Д. Ф.Рікса).

Четвертий етап складався з обробки, аналізу й опису результатів дисертаційного дослідження, а також оформлення висновків.

2.2. Методи дослідження

З метою вирішення поставлених завдань у роботі використовувалася низка методів для забезпечення об'єктивності дослідження:

- системно-структурний метод;
- метод теоретичного аналізу й узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження;
- метод наукового спостереження;
- метод психодіагностичного обстеження;
- методи психологічної корекції;
- метод констатувального та формувального експерименту;
- методи інтерв'ю та консультаційної бесіди з батьками та вчителями (викладачами);
- метод порівняльного аналізу й узагальнення отриманих результатів;
- метод аналізу продуктів діяльності людини;

– метод математичної статистики (метод варіаційного аналізу, вірогідність визначалася за t-критерієм Стьюдента).

Системно-структурний метод. Метод спрямований на структурування елементів у взаємозв'язку наскрізної наукової ідеї (теорії, концепції).

Метод теоретичного аналізу й узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження. Цей метод спрямований на аналіз науково-методичної літератури й використовувався з метою одержання вихідних даних для різнобічного дослідження особливостей емоційної сфери інтелектуально обдарованих особистостей. Із цієї проблеми всього проаналізовано більше 200 літературних джерел. Цей метод застосовувався на всіх етапах дослідження. Вивчення результатів досліджень вітчизняних і закордонних авторів, а також практичний досвід дозволили оцінити стан досліджуваної проблеми, визначити рівень актуальності досліджуваного питання, розробити психолого-діагностичний алгоритм, систему методів психологічної корекції емоційної сфери інтелектуально обдарованих осіб.

Метод наукового спостереження. Метод включав низку критеріїв, які були вивчені у досліджуваних: це комунікабельність (спілкування з однолітками, вчителями (викладачами) та іншими дорослими); рівень розвитку мовлення й особливість мовного спілкування; особливість навчальної діяльності, активність та нестандартність мислення у процесі при вирішенні навчальних завдань; особливість емоційного реагування в рамках навчального процесу та міжособистого спілкування; особливість поведінкових реакцій.

Метод психодіагностичного обстеження. Його метою було дослідження рівня інтелектуального розвитку (IQ) та особливостей емоційної сфери інтелектуально обдарованих особистостей. Метод спрямований на вивчення інтелекту в онтогенетному розвитку суб'єкта, що опирається на дані літератури, які свідчать про те, що інтелектуальний розвиток має певні особливості. Його трактування базується на концепції Р. Амтхауера «як спеціалізованої підструктури цілісної структури особистості, яка є тісно пов'язаною з іншими компонентами особистості такими, як волюва і емоційна сфери, інтереси й потреби» [157, с. 42].

Цей метод включає низку психологічних методик, спрямованих на визначення специфіки розвитку структурних компонентів інтелекту в досліджуваних осіб та особливостей їх емоційних станів.

З метою виконання поставлених завдань дослідження був застосований наступний діагностичний апарат.

Для діагностики інтелектуального рівня була використана методика Р. Амтхауера «Тест розумових здібностей» (ТРЗ), який є визнаним у Європі і розроблена у вигляді мультифакторної моделі інтелекту. ТРЗ є адаптацією теста структури інтелекту (IST-intelligenz-Struktur-Test) Р. Амтхауера (Amthauer) [184].

Автори адаптації І. Г. Сенін, О. В. Сорокіна, В. І. Чирков [57, с. 283–316], [140], [157], [184].

У цьому тесті інтелект розглядається як.....

Методи психологічної корекції. Методи спрямовані на навчання щиро проявляти власні емоції та робити їх доступними для сприйняття іншою людиною; керувати своїм емоційним станом; бути чуйним до інших людей та розуміти їх емоційний стан; конструктивно взаємодіяти. У цьому дисертаційному дослідженні були використані: методи активної (тілесна гімнастика) та динамічної релаксації (гештальт-терапія), тілесно-орієнтовані психотехніки, метод корекції танцювальна терапія, метод активного спрямованого уявлення Х. Льюїнера (метод символ-драми), метод проєктивного малюнку.

Метод констатувального та формуального експерименту. Він спрямований на визначення рівня коефіцієнту розумового розвитку та показників структури інтелекту у досліджуваних, виявлення й установлення вихідних даних кількісних показників прояву особливостей емоційних станів інтелектуально обдарованих особистостей, взаємозв'язків між їх показниками структури інтелекту та емоційними станами, а також визначення ефективності застосування розробленої програми тренінгу корекції емоційної сфери.

Методи інтерв'ю та консультаційної бесіди з батьками та вчителями (викладачами). Метою цього методу було здобуття інформації про інтелектуально обдаровану особистість, її погляди, самооцінку, ціннісні установки, психічні властивості, притаманні емоційні реакції. Метод розглядався нами також як спосіб надання опосередкованої психологічної допомоги й був спрямований на усвідомлення вчителями й батьками проблем, наявних у інтелектуально обдарованих осіб, міжособистісних конфліктів, усвідомлення психологічних причин і пошуку способу їхнього рішення.

Метод порівняльного аналізу й узагальнення отриманих результатів. Метод використовувався з метою порівняння отриманих результатів психодіагностичного дослідження між критеріальною та контрольною групами. Він дозволив сформулювати закономірності отриманих результатів та окреслити нові питання проблеми дослідження.

Метод аналізу продуктів діяльності людини. Необхідність використання методу ґрунтується на даних літератури, що свідчать про те, що визначення обдарованості можливе лише за умови її прояву в діяльності. На думку С. Д. Максименка, саме «в діяльності виявляються знання, вміння та звички, здібності, уважність та спостережливість, риси характеру людини» [86, с. 66]. У рамках застосування цього методу, було використано метод узагальнення незалежних характеристик – це поєднання й узагальнення незалежних даних спостереження вчителів (викладачів), адміністрації, батьків, зроблених в різний час, за певних умов та відносно різноманітних видів діяльності досліджуваних. У якості продуктів діяльності виступали навчальні досягнення інтелектуально обдарованих особистостей (наукові роботи, призові місця в олімпіадах різного рівня тощо).

Метод математичної статистики (метод варіаційного аналізу, вірогідність визначалася за t-критерієм Стюдента). Під час математичної обробки отриманих результатів використовувався метод варіаційного аналізу. Для перевірки вірогідності різниці середніх в ході аналізу кількісних даних в експериментальних групах ми використовували метод t-критерію Стюдента для незалежних вибірок, що відносять до параметричних методів [20], [99], [102]. Для аналізу вірогідності отриманих результатів ми застосували формулу:

$$t = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{m_1^2 + m_2^2}}$$

де – M_1 – середня першої вибірки, M_2 – середня другої вибірки;
 m_1 – виправлення до середньої величини для першої вибірки;
 m_2 – виправлення до середньої величини для другої вибірки.

Метод математичної статистики реалізовано за допомогою комп'ютерної обробки результатів дослідження (програма SPSS).

Приклад оформлення висновків ВИСНОВКИ

Опрацювання й узагальнення отриманих під час дослідження даних дозволили сформулювати висновки нашого наукового доробку.

1. Обґрунтовано, що певний рівень інтелектуальної обдарованості поєднується з відповідними рисами особистості (інтелектуальними та емоційними), що дає можливість дійти висновку про своєрідні особливості обдарованих особистостей. У дослідженні доведена доцільність застосування підходу, який дав можливість вивчення актуальних емоційних переживань (емоційних станів), репрезентованих динамічними характеристиками емоційної сфери.

2. Дослідження групи інтелектуально обдарованих особистостей засвідчило наявність статистично значущих відмінностей за всіма якісними параметрами інтелектуального розвитку, зокрема виключенням є якісний показник, який характеризує здатність до визначення загального.

Відповідно до зазначених у роботі профілів інтелектуального розвитку (вербальний практичний, вербальний теоретичний, математичний і технічний інтелект), найбільш істотна відмінність спостерігається за критерієм математичного, а найменша – вербального теоретичного інтелекту. Достатньо високі результати за математичними субтестами поєднуються з високими результатами субтестів на просторову уяву, які визначають рівень розвитку наочно-образного мислення, побудованого на оперуванні просторовими образами і відношеннями. Висока результативність в цих субтестах та високий показник в математичних субтестах вказує на технічну і природничо-наукову обдарованість.

3. Встановлено, що між високим рівнем інтелектуального розвитку та актуальними емоційними станами обдарованої особистості існує взаємозв'язок, який визначає специфіку переживань емоційної сфери особистості.

Статистично значущий кореляційний зв'язок виявлено між емоційними станами спокою, втоми, пригніченості, позитивного загального емоційного стану, високого емоційного тону і низького інтересу з високими показниками структури інтелекту. В інтелектуально обдарованих особистостей високий рівень розвитку розумових здібностей до «виключення зайвого» обумовлює високий рівень загального емоційного стану ($p < 0,05$), стану спокою ($p < 0,05$), «пошуку аналогій» –

низького емоційного тону (p<0,05), «виявлення закономірностей» і «загального інтелекту» – стану енергійності (p<0,05), здібностей до «просторової уяви» – емоційні стани пригніченості (p<0,05) і низького рівня інтересу (p<0,01) та навпаки.

У жінок високий рівень здібностей до виявлення закономірностей обумовлює пов'язані з ним стани спокою і комфорту (p<0,05); здібності до геометричного додавання – стани пригніченості (p<0,05), тривоги (p<0,01), напруженості (p<0,05) та знижений загальний емоційний стан (p<0,05); просторової уяви – емоційні стани тривоги (p<0,05) і пригніченості (p<0,05); визначення загального – стан дискомфорту (p<0,05).

У чоловіків високі показники розумових здібностей до виключення загального пов'язані з емоційними станами спокою (p<0,01), піднесеності (p<0,01), низького рівня напруження (p<0,05) і високого рівня загального емоційного тону (p<0,01), загальної поінформованості – зі станом енергійності (p<0,05); геометричного додавання – зі спокоєм (p<0,05) і позитивним загальним емоційним станом (p<0,01), просторової уяви – станом спокою (p<0,05); загального інтелекту – з енергійністю (p<0,01), арифметичного інтелекту – з низьким емоційним тону.

4. Доведено, що особистості з високим рівнем інтелектуального розвитку вирізняються достатньо високим рівнем психічної активації, емоційного тону і комфортності, їм властиві стани тривоги, втоми, безпорадності, пригніченості, більш низького емоційного стану. Емоційні переживання напруги та інтересу менш виражені, що, на нашу думку, може пояснюватися не тільки особистісними особливостями інтелектуально обдарованих особистостей, а й особливостями їх умов навчання (навчальних навантажень, педагогічних вимог, частими емоційно-напруженими ситуаціями участі в різних інтелектуальних заходах тощо).

Статистично значущі відмінності виявлено між групою чоловіків за всіма критеріями емоційних станів, коли між групами жінок не виявлено статистично значущих відмінностей за емоційним станом «комфорт».

5. Розробка і впровадження програми тренінгу розвитку емоційної зрілості довели можливість успішної корекції, формування зрілої емоційної сфери в інтелектуально обдарованих осіб.

Це дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми психологічних особливостей емоційної сфери інтелектуально обдарованих особистостей. Виконана дисертаційна робота дозволяє визначити низку

актуальних питань. На наш погляд, перспективними можуть бути такі напрями роботи: вивчення вікових особливостей емоційності обдарованих людей, виявлення характеру впливу емоційних станів на продуктивність самореалізації особистості, висвітлення ролі стійких емоційних переживань особистості в конкретних видах діяльності.

Пункти висновків корелюють з пунктами завдань

Завдання дослідження:

- 1) вивчити особливості емоційних станів інтелектуально обдарованих особистостей;
- 2) дослідити взаємозв'язок між параметрами інтелекту та динамічними характеристиками емоційності особистості;
- 3) з'ясувати специфіку профілів (поєднання показників) структури інтелекту в обдарованих особистостях;
- 4) розробити корекційну (тренінгову) програму, що забезпечує розвиток емоційної зрілості інтелектуально обдарованих особистостей і довести її ефективність.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
(Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців : історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства : теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

**Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (наукової)
практики для студентів 5-го курсу зі спеціальності 053 «Психологія»**

Продовження табл.

Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анілівська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред. : С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право : витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред. : Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство : філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред. : Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.

Продовження табл.

	<p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору : виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол. : П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України : історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Группы интересов в Верховній Раді України : сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець ХVІІІ – початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (наукової) практики для студентів 5-го курсу зі спеціальності 053 «Психологія»

Продовження табл.

Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48–49. Ст. 536. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення : 28.09.2017. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017–2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> Лист Голови Спільки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спільки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія ; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> Люмінесцентний матеріал : пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с., [1]. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС ; 06-1). Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).

Продовження табл.

Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницькая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. : М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчки	<p>1. Боротьба з корупцією : нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад. : О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад. : Н. М. Загородна та ін. ; наук. ред. Т. В. Марусик ; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовец Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>

Продовження табл.

<p align="center">Частина видання: книги</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов : право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави : конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
<p align="center">Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття : порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.

Продовження табл.

<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред. : Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України : реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права : генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності : аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

Продовження табл.

Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. Влада очима історії : фотовиставка. URL : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення : 15.11.2017).2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL : http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL : http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/ VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття : період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI : https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
--------------------	--

Бази проходження практичної підготовки для студентів спеціальності 053 «Психологія»

1. сфері освіти:

- Вище професійне училище № 21 м. Миколаїв.
 - Дошкільний навчальний заклад № 142 м. Миколаїв.
 - Дошкільний навчальний заклад № 2 «Берізка».
 - Заклад дошкільної освіти № 48 м. Миколаїв.
 - Миколаївська гімназія № 3.
 - Миколаївська гімназія № 4.
 - Миколаївська гімназія № 41.
 - Миколаївська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 7.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 15.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 19.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 22.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 26.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 3.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 4.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 40.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 45.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 56.
 - Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 6.
 - Миколаївська загальноосвітня школа-інтернат I–III ступенів № 3, Миколаївської обласної ради.
 - Миколаївська загальноосвітня школа-інтернат I–III ступенів № 3.
 - Миколаївська спеціалізована школа I–III ступенів мистецтв і прикладних ремесл, експериментальний навчальний заклад всеукраїнського рівня «Академія дитячої творчості».
 - Миколаївський коледж транспортної інфраструктури.
 - Миколаївський муніципальний колегіум імені Володимира Дмитровича Чайки Миколаївської міської ради, Миколаївської області.
 - Миколаївський юридичний ліцей.
 - Міський палац творчості учнів, м. Миколаїв.
- 2. У сфері охорони здоров'я:**
- КЗ Миколаївський центр соціально-психологічної реабілітації дітей.
 - Комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Позаміський дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Дельфін».

- Миколаївська обласна психіатрична лікарня № 1.
- Миколаївський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

- Школа вищої спортивної майстерності.

3. У сфері правоохоронних органів:

- Відділ психологічного забезпечення Управління кадрового забезпечення ГУМП в Миколаївській області (Інгульський ВП ГУНП).

- Головне управління Національної поліції в Миколаївській області.

- Державна установа «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Миколаївській області» (ДУ ТМО МВС).

- Заводський районний військовий комісаріат м. Миколаїв.

- Управління ДПтс України у Миколаївській області.

- ФОП «СИЧ С.Е.»

- Центральний районний військовий комісаріат м. Миколаєва.

4. У громадських організаціях та благодійних фондах:

- Благодійний фонд «Від серця до серця».

- Всеукраїнська благодійна організація «Ініціатива заради життя».

- Громадська організація «Альтера».

- Громадська організація «Майстерня добра», м. Миколаїв.

Навчальне видання

*АСТРЕМСЬКА
Ірина Володимирівна,
ДОРІНА
Вікторія Григорівна*

Методичні рекомендації
щодо проходження виробничої (наукової) практики
для студентів 5-го курсу
зі спеціальності 053 «Психологія»

Методичні рекомендації

Випуск 405

Редактор *Р. Грубкіна*.
Технічний редактор *О. Петроченко*. Комп'ютерна верстка *Н. Кардаш*.
Друк *С. Волинець*. Фальцювально-палітурні роботи *О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 23.02.2022.
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 2,79. Обл.-вид. арк. 1,94.
Тираж 5 пр. Зам. № 6301.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.